

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

LÊ THỊ HOÀI ANH

TĂNG CƯỜNG TỰ CHỦ TÀI CHÍNH
TẠI CÁC CƠ SỞ GIÁO DỤC ĐẠI HỌC THÀNH VIÊN
THUỘC ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

LUẬN VĂN THẠC SĨ THEO ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG

Chuyên ngành: QUẢN LÝ KINH TẾ

THÁI NGUYÊN - 2016

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

LÊ THỊ HOÀI ANH

TĂNG CƯỜNG TỰ CHỦ TÀI CHÍNH
TẠI CÁC CƠ SỞ GIÁO DỤC ĐẠI HỌC THÀNH VIÊN
THUỘC ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế
Mã ngành: 60.34.04.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ
THEO ĐỊNH HƯỚNG ỨNG DỤNG

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Đỗ Anh Tài

THÁI NGUYÊN - 2016

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan luận văn này do chính tôi thực hiện, dưới sự hướng dẫn khoa học của **PGS.TS. Đỗ Anh Tài**. Số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này hoàn toàn trung thực và chưa sử dụng để bảo vệ một công trình khoa học nào. Các thông tin, tài liệu trích dẫn trong luận văn đã được chỉ rõ nguồn gốc, nếu có gì sai tôi hoàn toàn chịu trách nhiệm.

Thái Nguyên, ngày 20 tháng 9 năm 2016

Tác giả luận văn

Lê Thị Hoài Anh

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành đề tài nghiên cứu khoa học: ***“Tăng cường tự chủ tài chính tại các cơ sở giáo dục đại học thành viên thuộc Đại học Thái Nguyên”*** tôi đã nhận được sự quan tâm và giúp đỡ của nhiều cá nhân và tập thể. Tôi xin bày tỏ sự cảm ơn sâu sắc nhất đến:

Tập thể các thầy, cô giáo Trường Đại học Kinh tế và Quản trị kinh doanh, Đại học Thái Nguyên đã tận tình chỉ bảo, truyền đạt cho chúng tôi những kiến thức quý báu trong suốt quá trình học tập tại trường.

Trong quá trình thực hiện đề tài, tôi còn nhận được sự giúp đỡ và cộng tác của các ban chức năng Đại học Thái Nguyên. Tôi xin chân thành cảm ơn lãnh đạo Ban KHTC, Ban TCCB, các cán bộ phòng KHTC của các cơ sở giáo dục đại học thành viên thuộc ĐHTN.

Đặc biệt tôi xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc và chân thành nhất của mình tới Thầy giáo **PGS.TS. Đỗ Anh Tài** đã trực tiếp hướng dẫn, chỉ bảo tôi trong suốt quá trình thực hiện đề tài nghiên cứu khoa học của mình.

Cuối cùng tôi xin cảm ơn gia đình, bạn bè và các đồng nghiệp đã ủng hộ động viên tôi để hoàn thành đề tài khoa học này.

Xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, ngày 20 tháng 9 năm 2016

Tác giả luận văn

Lê Thị Hoài Anh

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC CÁC TỪ, CỤM TỪ VIẾT TẮT.....	vii
DANH MỤC BẢNG, SƠ ĐỒ.....	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	3
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Ý nghĩa khoa học và thực tiễn của đề tài	4
5. Bố cục của luận văn	4
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ CÔNG TÁC TỰ	
CHỦ TÀI CHÍNH ĐỐI VỚI ĐƠN VỊ SỰ NGHIỆP CÔNG LẬP	
HOẠT ĐỘNG TRONG LĨNH VỰC GIÁO DỤC ĐÀO TẠO	5
1.1. Cơ sở lý luận về đơn vị sự nghiệp công lập.....	5
1.1.1. Khái niệm đơn vị sự nghiệp công lập, và đơn vị sự nghiệp hoạt	
động trong lĩnh vực giáo dục	5
1.1.2. Phân loại đơn vị sự nghiệp công lập	7
1.1.3. Đặc điểm tổ chức hoạt động của đơn vị sự nghiệp công lập	8
1.2. Cơ sở lý luận về công tác tự chủ tài chính đối với các đơn vị sự nghiệp	
hoạt động trong lĩnh vực giáo dục	10
1.2.1. Khái niệm, đặc điểm, vai trò của công tác tự chủ tài chính.....	10
1.2.2. Đơn vị sự nghiệp giáo dục được quyền tự chủ trong các hoạt	
động.....	14
1.2.3. Nội dung công tác tự chủ tài chính của các đơn vị sự nghiệp hoạt	
động trong lĩnh vực giáo dục.....	15

1.2.4. Các nguyên tắc thực hiện quyền tự chủ tài chính trong các đơn vị sự nghiệp công lập	25
1.2.5. Các nhân tố ảnh hưởng đến nội dung công tác tự chủ tài chính của các đơn vị sự nghiệp hoạt động trong lĩnh vực giáo dục	26
1.3. Cơ sở thực tiễn về công tác tự chủ tài chính của các đơn vị sự nghiệp công.....	31
1.3.1. Một số mô hình tự chủ tài chính của các trường trên thế giới.....	31
1.3.2. Kinh nghiệm tự chủ tài chính của một số trường ở Việt Nam.....	33
1.3.3. Bài học kinh nghiệm về tự chủ tài chính đối với các cơ sở giáo dục đại học thành viên thuộc Đại học Thái Nguyên.....	37
Chương 2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	39
2.1. Câu hỏi nghiên cứu	39
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	39
2.2.1. Tiếp cận nghiên cứu	39
2.2.2. Phương pháp thu thập thông tin	39
2.2.3. Phương pháp xử lý thông tin.....	41
2.2.4. Phương pháp phân tích thông tin	42
2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu	43
Chương 3. THỰC TRẠNG CÔNG TÁC TỰ CHỦ TÀI CHÍNH TẠI CÁC CƠ SỞ GIÁO DỤC THUỘC ĐẠI HỌC THÀNH VIÊN THUỘC ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN.....	45
3.1. Giới thiệu chung về Đại học Thái Nguyên	45
3.1.1. Lịch sử phát triển.....	45
3.1.2. Chức năng, nhiệm vụ, tầm nhìn và sứ mệnh.....	47
3.1.3. Tổ chức bộ máy.....	49
3.1.4. Tình hình đội ngũ cán bộ, công tác kế toán và công tác đào tạo ..	52
3.2. Thực trạng công tác tự chủ tài chính tại các cơ sở giáo dục đại học thành viên thuộc Đại học Thái Nguyên	59

3.2.1. Sự hình thành cơ chế tự chủ tài chính tại các cơ sở giáo dục đại học thành viên thuộc Đại học Thái Nguyên	59
3.2.2. Thực trạng nguồn tài chính tại các cơ sở giáo dục đại học thành viên thuộc Đại học Thái Nguyên	60
3.2.3. Thực trạng sử dụng nguồn tài chính tại các cơ sở giáo dục đại học thành viên thuộc Đại học Thái Nguyên	72
3.2.4. Thực trạng quản lý và sử dụng tài sản	78
3.2.5. Thực trạng công tác kiểm tra, kiểm soát hoạt động tài chính	79
3.3.1. Yếu tố khách quan.....	80
3.3.2. Yếu tố chủ quan	83
3.4. Đánh giá chung về công tác tự chủ tài chính tại các cơ sở giáo dục đại học thành viên thuộc Đại học Thái Nguyên.....	85
3.4.1. Kết quả đạt được	91
3.4.2. Những tồn tại, hạn chế và nguyên nhân.....	93
Chương 4. MỘT SỐ GIẢI PHÁP NÂNG CAO CÔNG TÁC TỰ CHỦ TÀI CHÍNH TẠI CÁC CƠ SỞ GIÁO DỤC ĐẠI HỌC THÀNH VIÊN THUỘC ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN	97
4.1. Định hướng phát triển Đại học Thái Nguyên và quan điểm tăng cường cơ chế tự chủ về tài chính của Đại học Thái Nguyên.....	97
4.1.1. Định hướng phát triển Đại học Thái Nguyên	97
4.1.2. Quan điểm tăng cường cơ chế tự chủ về tài chính của Đại học Thái Nguyên	98
4.2. Giải pháp nâng cao công tác tự chủ tài chính của các cơ sở giáo dục đại học thành viên thuộc Đại học Thái Nguyên.....	99
4.2.1. Đa dạng hóa nguồn thu	100
4.2.2. Phân bổ hợp lý nguồn kinh phí cho nhiệm vụ chi thường xuyên, đảm bảo các khoản chi được thực hiện một cách tiết kiệm, hiệu quả....	102
4.2.3. Nâng cao năng lực đội ngũ cán bộ quản lý tài chính.....	104

4.2.4. Tăng cường công tác kiểm tra, kiểm soát và công khai tài chính nhằm nâng cao quyền tự chủ, tự chịu trách nhiệm	105
4.2.5. Tăng cường công tác quản lý tài sản và ứng dụng công nghệ thông tin vào công tác chuyên môn nghiệp vụ	107
4.3. Kiến nghị	109
4.3.1. Kiến nghị về phía các sở sở giáo dục thành viên	109
4.3.2. Kiến nghị Bộ tài chính	109
4.3.3. Bộ Giáo dục và Đào tạo	110
KẾT LUẬN	111
TÀI LIỆU THAM KHẢO	113
PHỤ LỤC	115

DANH MỤC CÁC TỪ, CỤM TỪ VIẾT TẮT

BHYT	: Bảo hiểm y tế
BHTN	: Bảo hiểm tự nguyện
CD	: Cao đẳng
ĐH	: Đại học
DHTN	: Đại học Thái Nguyên
DNNN	: Doanh nghiệp nhà nước
ĐVSN	: Đơn vị sự nghiệp
GDDH	: Giáo dục đại học
GDDT	: Giáo dục đào tạo
KBNN	: Kho bạc nhà nước
KHTC	: Kế hoạch tài chính
NCKH	: Nghiên cứu khoa học
NSNN	: Ngân sách nhà nước
QLTC	: Quản lý tài chính
SNCT	: Sự nghiệp có thu
TCTC	: Tự chủ tài chính
TCCB	: Tổ chức cán bộ
TSCĐ	: Tài sản cố định
UBND	: Ủy ban nhân dân
XDCB	: Xây dựng cơ bản

DANH MỤC BẢNG, SƠ ĐỒ

Bảng:

Bảng 2.1.	Thang đánh giá Likert.....	41
Bảng 3.1.	Hiện trạng Đội ngũ cán bộ viên chức phân theo các đơn vị ..	52
Bảng 3.2.	Tốt nghiệp đại học, cao đẳng, trung học chuyên nghiệp và đào tạo nghề giai đoạn 2011 - 2015.....	58
Bảng 3.3.	Số người tốt nghiệp sau đại học qua các năm	58
Bảng 3.4.	Các viện nghiên cứu phối hợp với ĐHTN tuyển sinh bậc thạc sĩ giai đoạn 2011 - 2015.....	59
Bảng 3.5.	Bảng tổng hợp nguồn thu của các cơ sở giáo dục đại học thành viên thuộc ĐHTN năm 2013 - 2015	62
Bảng 3.6.	Bảng tổng hợp nguồn kinh phí NSNN cấp cho các cơ sở giáo dục đại học thành viên thuộc ĐHTN	68
Bảng 3.7.	Tổng hợp nguồn thu sự nghiệp của các cơ sở giáo dục đại học thành viên thuộc ĐHTN.....	69
Bảng 3.8.	Tổng hợp nguồn thu hoạt động SXKD tại các cơ sở giáo dục đại học thành viên thuộc ĐHTN	71
Bảng 3.9.	Cơ cấu chi từ nguồn NSNN cấp năm 2013- 2015	73
Bảng 3.10.	Cơ cấu các khoản chi thường xuyên (tự chủ) của các cơ sở giáo dục đại học thành viên thuộc ĐHTN	74
Bảng 3.11.	Cơ cấu chi không thường xuyên của các cơ sở giáo dục đại học thành viên.....	76
Bảng 3.12.	Cơ cấu các khoản chi sự nghiệp và chi khác của các cơ sở giáo dục đại học thành viên	77
Bảng 3.13.	Đánh giá về tổ chức bộ máy quản lý tài chính	85
Bảng 3.14.	Đánh giá về quản lý và sử dụng nguồn thu	86
Bảng 3.15.	Đánh giá về quản lý và sử dụng các khoản chi	87
Bảng 3.16.	Đánh giá về công tác kiểm tra tài chính	88
Bảng 3.17.	Đánh giá về lĩnh vực quản lý tài chính khác	89

Sơ đồ:

Sơ đồ 1.1:	Đơn vị sự nghiệp công lập.....	6
Sơ đồ 3.1:	Tổng quan cơ cấu tổ chức Đại học Thái Nguyên	51